

มัจฉา พรอินทร์ : recognize, name, เว้าออกมา – สามขั้นตอนต่อการกับการเหยียด

written by Peera Songkunnatham | กรกฎาคม 25, 2017

การเหยียดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้ที่ถูกเหยียดมักจะเป็นผู้ที่ถูกจัดสถานะให้ต่ำกว่าคนทั่วไป การเหยียดยังเกิดขึ้นในโรงเรียนโดยครูห้ามนักเรียนพูดภาษาถิ่นแต่ให้พูดไทย ส่วนการต่อสู้กับการถูกเหยียดต้องเริ่มจากตระหนักว่าการเหยียดคือสิ่งที่ผิด

พีระ ส่องคีนธรรม สัมภาษณ์

เมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา มีบทความชื่อ [“วิพากษ์ คำผกา จากกรณี “การเหยียด” เปก ผลิตโชค ด้วยมุมมองอำนาจทับซ้อน”](#) เผยแพร่ในเว็บไซต์ประชาไท บทความนี้แตกต่างจากบทความที่พูดถึงการเหยียดหลายๆ ชิ้นที่ออกมาในช่วงเดียวกัน ตรงที่ว่าผู้เขียนอ้างอิงถึงประสบการณ์ส่วนตัวหลายมิติที่ซ้อนทับกัน และยังมีย่อหน้าที่กล่าวถึงความเป็นคนชาติพันธุ์ลาวจากภาคอีสานอีกด้วย ดังว่า

ส่วนตัวเองที่พูดลาวเป็นภาษาแม่ ทุกครั้งที่ตนเองบอกว่าเป็นคนลาว มาจากอุบลฯ คู่สนทนาก็จะหัวเราะและพูดต่อว่า ไหนๆ ลองพูดลาวให้ฟังซิ หลายครั้งที่ผู้เขียนตั้งคำถามกลับไปแต่ไม่มีคำตอบกลับมาคือ

- 1) หัวเราะอะไร (เพราะมันไม่มีบทสนทนาใดๆ ก่อนหน้าที่จะนำไปสู่การสร้างเป็นเรื่องขบขัน) และ
- 2) ทำไมต้องให้พูดลาวให้ฟัง (ทั้งๆ ที่บทสนทนาจึงเป็นภาษาไทยอยู่ดี)

ถึงตรงนี้อาจให้คนอ่านได้ลองจินตนาการว่า ผู้ที่ถูกกระทำซ้ำๆ แบบนี้ ตั้งแต่อนุบาลเรื่อยไป 6 ปีบ้าง 12 ปีบ้าง จะยังคงหลงเหลือความเชื่อมั่นที่จะพูดด้วยลิ้นของแม่ ด้วยสำเนียงของตนได้อย่างไร

ผู้เขียนคือคุณมัจฉา พรอินทร์ ซึ่งเป็นนักธรรมชาติวิทยา รักหญิงผู้เคลื่อนไหวประเด็นสิทธิความหลากหลายทางเพศ สิทธิเด็ก สิทธิชาติพันธุ์และสิทธิสตรี ในระดับประเทศและนานาชาติ

คุณมัจฉามีภูมิลำเนาที่อีสานใต้ อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี ปัจจุบันอาศัยและทำงานอยู่ภาคเหนือตอนบน และยังเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาโทสาขาสตรีศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกด้วย

ตลอด 12 ปี ของเส้นทางการเป็นเอ็นจีโอผู้มีเจตนาธรรมให้คนชายขอบได้อยู่ศูนย์กลางของทุกประเด็น ในนามองค์กร “สร้างสรรค์อนาคตเยาวชน” คุณมัจฉาได้มอบทุนการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อสร้างพลังให้แก่เยาวชนมาแล้วกว่าหนึ่งพันคน โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายคือผู้หญิงชนเผ่า เห็นเป็นผลสำเร็จคือมีผู้รับทุนกว่า 46 คนแล้วที่สำเร็จการศึกษาแล้วกลับไปบ้านเกิดของตัวเองเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ฉันนัดพบคุณมัจฉา หรือ “เจ๊ียบ” ณ สนามบินสุวรรณภูมิ ดักรอโอกาสเมื่อเธอเดินทางมาจากเชียงใหม่และกำลังรอเที่ยวบินไปต่างประเทศพอดี โดยคราวนี้เธอจะไปสหรัฐอเมริกาเพื่อเข้าร่วมการสัมมนาประเด็นสิทธิมนุษยชนหลายเวที

ประสบการณ์ใดกันหนอ ที่เป็นพื้นฐานให้คุณมัจฉามีข้อสรุปเรื่องการเหยียด การล้อเลียน และมาทำงานกับเยาวชนอย่างเข้มข้นเช่นนี้ได้

เนื่องจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ใช้ภาษาลาวอีสาน และยังกล่าวถึงประเด็นการบังคับใช้ภาษาไทยมาตรฐานในห้องเรียน บทสนทนาต่อไปนี้จะยังคงภาษาเดิมไว้ คำที่สะกดด้วยตัว ญ หญิง แทน ย ยักษ์ เช่น “ญ่อม” “ญ่าง” “ได้ญีน” ใช้เพื่อแทนหน่วยเสียง ย แบบขึ้นจมูก ซึ่งแยกจากเสียง ย แบบไม่ขึ้นจมูกในภาษาลาว

บางคราวผู้ให้สัมภาษณ์ใช้คำเรียกตัวเองว่า “เฮา” แต่บางคราวก็ใช้คำว่า “เอื้อย” [พี่สาว] ก็ขอให้ท่านอย่าได้สับสน และให้เข้าใจว่าหมายถึงตัวคุณมัจฉาเองทั้งสองคำ

เอื้อยว่าให้ฟังได้บ่ว่า ตอนเป็นเด็กน้อยมีประสบการณ์การถูกเหยียดจ้งได้แแน [อย่างไรบ้าง]

ถ้าเริ่มต้นเลยก็คือว่า พ่อแม่เหี้ยะ มีปัญหากัน ข้าเจ้า [เขา - ในที่นี้อ้างถึง “พ่อแม่”] มีความรุนแรงในครอบครัว พ่อทะเลาะกับแม่ทะเลาะกัน กะลิมี่เรื่องผู้หญิงนา [ก็จะมีเรื่องผู้หญิงด้วย] แม่กับพ่อนี้ทะเลาะกัน

บัดที่นี้พอเวลาพ่อกับแม่เถียงกันจ้งซีหละเขาก็รู้สึกว่าเป็นหญิงพ่อคือ [ถึง] ต้องทำร้ายแม่ ก็รู้สึกว่ามันนี่ป้กต้องแล้ว เป็นหญิง [เป็นไร] แม่เป็นผู้หญิงคือต้องทน พ่อรู้สึกแบบนั้นแล้วกะลิมี่บอกแม่ว่า ให้เลิกกับพ่อสา เขาบ่มีความจำเป็นหญิงเลยที่ต้องอยู่น่ากันแล้วกะทะเลาะกัน

อายุจักปีญามนั้น [อายุกี่ปีตอนนั้น]

บอกตั้งแต่ห้าหกขวบ พ่อแม่เริ่มทะเลาะกันตั้งแต่เขาห้าหกขวบจนกระทั่งข้าเจ้ามาเลิกอันอีหสิตอนเก้าขวบหนา เขาก็พยายามบอกว่าแม่มัน บ่ต้องมาเถียงกันจ้งซี [อย่างนี้] บ่ต้องมาทะเลาะกันจ้งซี บ่ต้องทน ให้เขากันไปสา ให้เลาไปอยู่กับผู้อื่น อันนี้ก็คือคำยๆ ว่า พ่อเห็นว่ามันบ่ป้กต้อง เขาก็รู้เลยว่าอันนี้บ่ป้กต้อง เป็นหญิงเขาคือต้องอยู่ในสภาพจ้งซี [อย่างนั้น] อันนี้เป็นอันที่หนึ่งเนาะ

บัดที่นี้ ในระหว่างที่เธออยู่ในครอบครัวที่มีความรุนแรงจ้งซี ชาวบ้านก็ลือลือเนาะ น้องเธอกะถูกรังแกเตะบาดหนี [ที่นี้] เขาบ่ค่อยถูกรังแกแต่เธอถูกล้อเลียน ถูกล้อเลียนหนักมากเลย ทั้งจากครู จากหมู่ [เพื่อนฝูง] เขาก็เป็นคนจนน่าอเพราะพ่อกินเหล้าเล่นนั่นเล่นนี่แล้วกะบ่มีเงินเนาะ ญามไปโรงเรียนเขากะลิมี่ถูกรังแก พวกหมู่กะลือลือเลียนเขา

ล้อเลียนว่าหญิง [ล้อเลียนว่าอะไร]

พ่อเธอมีความเป็นชายขอบ หมู่กะลือลือเลียน ล้อเลียนหน้าตา ลีเอิ้นเธอว่า อีดำ ลีเอิ้นเธอว่า ตาเหลือก กะลือลือเลียนรูปร่างหน้าตาเธอ แล้วเธอกะลิมี่เป็นเด็กน้อยอ้วนๆ จ้งซีหนา ถึกล้อเลียน เอ็ดให้เธอรู้สึกว่ามีคุณค่า

แล้วผู้ที่ล้อนั้น บ่ดำคือกันเบาะ [ไม่ดำเหมือนกันหรือ]

มันก็ดำ แต่ว่ามันมีอัตลักษณ์ของความเป็นกะแสหลักบางอย่าง เช่น พ่อแม่มีเงิน หรือว่ามันเป็นผู้ชาย เพราะนั่นแล้ว ถ้าเป็นผู้หญิงน่านัน ซึ่กะลิมี่ล้อเลียนกันเดะ กะลิมี่ถูกหมู่พวกผู้ชายมากกว่าที่ล้อเลียน หรือว่าถ้าเป็นหมู่ผู้หญิงน่านันกะลิมี่เป็นแบบมีเงิน หรือว่าอยู่เป็นลูกแบบ พวกสายผู้นำในหมู่บ้านจ้งซีหนา

บัดที่นี้ ทางแม่เป็นหม้าย เลิกกับพ่อแล้วเนาะ มี [วัน] หนึ่งแม่กะจุงควยไปกินน้ำ บัดที่นี้กะมีพ่อลุงผู้หนึ่ง เอื้อนอยู่ข้างๆ กัน จุงควยไปกินน้ำคือกัน ข้าเจ้าจุงควยจะญ่างผ่านบ้าน ควยแม่กะอยู่ที่นี่ ควยข้าเจ้ากะญ่างมา

บัดนี้ควยผู้สองโต [ควยตัวผู้สองตัว] มันมาพ้อกันมันสนิทกัน พ่อใหญ่อันนั้นก็ดำแม่เธอหะสั้น ดำแบบบ่เคยเห็นรุนแรงขนาดนั้น เธอกะเลยว่ มันบ่แม่นละแหลว อยู่ดี ๆ ลิมี่ดำกันปานหมูปานหมาจ้งซีเนะ

เขาก็เลยรู้ว่า อ้อ อีหลีแล้ว พอผู้หญิงเป็นหม้ายแล้ว เขาอยากเฮ็ดจั่งได้ เขาอยากว่าจั่งได้ก็ได้อ้อ จั่งซี้ด มันดีกแล้วดี? กะบ่ดีก อันนี้เป็นภาพอันหนึ่งเลย ที่เฮ็ดให้เห็นภาพเลยว่า ถ้าเกิดว่าแม่มีผัว ถ้าเกิดว่าแม่อยู่หน้าผู้ชาย ผู้ชายผู้นี้สิบมีทางเฮ็ดจั่งซี้กับแม่เลย แต่เพราะว่าแม่บ่มีผัว แม่บ่มีผู้ชาย แล้วแม่กะมีควยโตใหญ่แสง แม่เลี้ยงควยอย่างงามเลย กะเลยดีกผู้ชาย ผู้ใดกะบ่ซู้ อยู่ดี ๆ ก็มาด่าเอา ซ้ำว่าคุณค่าบ่มีจั่งซี้หน้า

แต่ว่าแม่กะเฮ็ดให้เห็นอันหนึ่งก็คือว่า แม่บ่เคยย่านไฟ แม่บ่เคยญอม แม่กะเถียงกับคือกันแหลว เขาก็เห็นเลือดผู้ของแม่เนาะ มันก็อยู่ในเนื้อในโตเฮาจั่งซี้หน้า ใจความเข้าใจแบบนี้แหละ ค่อย ๆ เก็บมา เป็นการ recognize [เล็งเห็นและรับรู้] ว่า อันเนี้ยะบ่ดีกต้อง แล้วเฮากะ recognize แบบมีเสียงนำหน้า

แบบมีเสียงคือจั่งได้ [คือยังงัย]

แบบมีเสียง ก็คือบ่แม่นแต่ว่า ผู้สิบ แต่ว่าเขาไว้กั๊กออกมาจั่งซี้หน้า สมมุติว่ามันเกิดขึ้นจั่งซี้กับน้อง เขาก็มาคุยกับน้อง มันเกิดขึ้นกับแม่ เขาก็มาคุยกับแม่ พอเขาผู้สิบว่ามันบ่ดีกต้องเขาก็บ่ได้เก็บไว้ผู้เดียวขอ เขาก็พยายามเอาเสียงออกมา

คือตอนที่จบไป. หกลไปเขียนต่อ แม่ก็ว่าอย่าเขียนสา เขาก็บอกแม่ว่า “อ้อ เขาผู้สิบว่าบ่แม่นแล้ว ถ้าเกิดว่าผู้สิบบ่ได้เขียนหนังสือแล้ว กะบ่มีทางเลยว่าสิเฮ็ดให้ชีวิตเจ้าของดิฉันได้จั่งได้” จั่งซี้หน้า

เวลาเขาผู้สิบว่าบ่ดีกต้อง ชั้นที่หนึ่งก็คือเขาผู้สิบได้ ชั้นที่สองเขา name ได้ [เรียกมันด้วยชื่อที่เราเข้าใจได้ เช่น นี่มันเป็นการเหยียดหยามนี้ นี่มันไม่ถูกต้องนะ] ชั้นที่สามเขาว่ามันออกมาแต่หละ

แต่ว่าพอเขาว่ามันออกมาหนีเฮาอาจสิได้รับแรงโต้ตอบ บ่ได้รับการญอมรับ เขาก็ยืนยัน แม่ก็บ่เห็นหน้า อ้ายน้องก็บ่เห็นหน้า แต่ว่าเขายืนยันว่า เขาคิดจั่งซี้ละ เขาเป็นแบบนี้ละ เขาบ่ญอม มันก็อยู่ในเนื้อในโตมาเนาะ อันนี้ก็คือตอนที่เฮา recognize ว่าควมบ่ดีกต้องมันเกิดตั้งแต่ คนไก่อโตเฮาที่สุด ไปกะทังคนที่อยู่นอก ๆ ไป

มีปะสบการณ์กับความบ่ดีกต้องในโรงเรียนจั่งได้แน

มีคาวหนึ่ง ครูวิชาภาษาอังกฤษให้เฮ็ดการบ้านแล้วเฮาบ่เฮ็ด พอเฮาบ่เฮ็ดแล้วกะมาตีเฮา ตีเฮาหวะสัน เจ็ดแปดเทื่อ [ที] ข้อยละเทื่อ เขาก็มีความผู้สิบว่า “อ้อ บ่เฮ็ดการบ้าน มาตี มันบ่ช้อยหญิงตัวะหละ ก็บ่เฮ็ดก็คือบ่เฮ็ด การตีก็บ่ช้อยให้การบ้านแล้ว [เสร็จ]”

เขาก็ผู้สิบว่า ครูเฮ็ดแบบนี้บ่ดีกต้อง การลงโทษด้วยวิธีการตีหนีบ่ดีกต้อง มันเฮาสิเฮ็ดผิดกะซาง [กีซ่าง] มันบ่แม่นการแก้ปัญหาละ แล้วมันบ่ช้อยหญิง แต่มันได้ถ่มร๋องรอยไว้กับเฮาแล้ว ก็คือหลังจากนั้นมาเฮากะซังภาษาอังกฤษไปเลย เพราะว่าครูภาษาอังกฤษดี

มันกะเป็นการต่อสู้ในส่วนหนึ่ง เฮากะบ่ญอมเขียนกับเขาอีกเลย กะนั่งซ้อย ๆ นั้นแหลว

แต่ที่สุดท้ายก็มาสู่ภาษาอังกฤษได้ ญ๋อหนึง [เพราะอะไร]

ญ๋อหนึงว่าเขามีความจำเป็นต้องใช้มันนะ กะย่าน [ก็กลัว] ภาษาอังกฤษน่าหนา จนฮอดซุมือนี้ [จนถึงทุกวันนี้] กะญ๋อหนึงมีความรู้สึกว่เอาเฮาบ่เก่งภาษาอังกฤษ มันก็เล็ก [เล็ก] แสงอันเนีย เฮาบ่ค่อยเชื่อมั่นในภาษาอังกฤษเจ้าของ

แต่ว่าเฮากะบอกเจ้าของว่า ต้องสื่อสาร คือเฮาบ่ค่อยมั่นใจในภาษาอังกฤษของเขาเลยแต่เขาเว้า ไปเวทินานาชาติหนา ขึ้นเวทีระดับโลก ขึ้นไปนั่ง เขาก็เว้า เขาย่านนะ ย่านจนสั้น ภาษาอังกฤษเฮาบ่ได้ดี แต่ ว่า เขามีความรู้สึกว่า เสี่ยงของเฮานั้นออกไป เขาคิดจั่งได้ ปะสบการณ์เขาเป็นจั่งได้ เขาต้องการญ๋อหนึง เขามองโลกแบบได้ เขาอยากให้คนแม่สิฟงเฮาบ่รู้เรื่อง อย่างน้อยก็ได้ญ๋อหนึง

เอื้อยเขียนถึงปะสบการณ์ในโรงเรียนที่ถักห้ามบ่ให้เว้าลาวในบทความวิพากษ์การเหยียด อยากฮู้ว่าการบังคับเว้าไทยที่เอื้อยพ้อมามันคักปานใด [มันหนักหนาขนาดไหน]

มันเป็นโรงเรียนบ้านนอกแฉงๆ นั้นหนา เบิด [หมด] เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์นะเป็นลาว ครูก็พาเว้าไทย เขาก็มีความรู้สึกว่ เออ เป็นญ๋อหนึงคือให้เขาตัดจจริตพากันเว้าไทย ลงเทื่อครูก็บอกว่า “ให้พูดเป็นภาษาไทยสิค้ำ!” เขาก็มีความรู้สึกว่ เอ้า ก็เว้าลาวให้กันฮู้เรื่อง แล้วเป็นญ๋อหนึงคือต้องบังคับให้เขาเว้าไทย แต่ ว่าครูเบิดซุคนก็เป็นคนลาวนากัน

แต่ ว่ามันบ่แม่นแค่เฉพาะว่าอ่านภาษาไทยแล้วเว้าไทย มันลามปามมาถึงขนาดว่าเฮาคูยกันกับหมู่ด้วยภาษาเฮา ครูก็บอกว่าในห้องเรียนให้พูดภาษาไทยสิคะ

ณ ตอนนั้น เขาก็ name ว่า เป็นญ๋อหนึงเขาต้องตัดจจริต ทั้งๆ ที่เฮาคูยกันเป็นภาษาลาวก็ได้ แต่ ว่าโอเค เขียนหนังสือภาษาไทย อ่านภาษาไทย อันนั้นเข้าใจได้ แต่ในขณะที่เฮาคูยกันนอกเหนือจากตัวหนังสือบนกะดาน ภาษาวิทยาศาสตร์เลขหนึ่งเลขสอง เฮาบ่มีความจำเป็นเลยต้องเว้าภาษาไทย

ปะสบการณ์ส่วนนี้ของคนเว้าลาวในอีสาน มันเปรียบเทียบได้บ่กับปะสบการณ์ของคนชนเผ่าที่เอื้อยเฮ็ดงานหน้า

มันชัดแฉงตอนที่เฮามาเฮ็ดงานกับน้องที่เป็นชนเผ่านะ อันนี้เขาโดนหนักกว่าเฮาอีก ถ้าเกิดว่าไปฟังปะสบการณ์เนีย พอเว้าบ่พูดปากเลยก็มี เด็กน้อยถักตบปากเลือดไหลเลยหนาเพราะว่าเว้าภาษาชนเผ่า ครูกะสิบังคับห้ามเว้าอย่างเด็ดขาด

แล้วกะบ่แม่นเฉพาะในห้องเรียน ครูนั่งอยู่หั้น [ตรงนั้น] แล้วครูฟังภาษาชนเผ่าบ่รู้เรื่อง ครูกะสิบังคับให้เว้าภาษาไทยเท่านั้น ครูสิได้ฮู้นำเบิด แล้วมันบ่ได้จบแค่นั้น ในระบบห้องเรียนกะสิมีการหัวเราะเยาะกันนำ ถ้าเกิดว่าเว้าไทยบ่ชัด ค่ายๆ ว่าบังคับให้เว้าไทยแล้ว พอเว้าบ่ชัดบ่พูด กะสิถักบอกว่า เป็นญ๋อหนึงคือเว้าบ่ชัด จนกะทั้งเฮ็ดให้เด็กน้อยที่เอื้อยเฮ็ดงานนำจำนวนมาก บ่สามารถที่สิมีความเชื่อมั่นในการเว้าของเจ้าของได้เลย

มันเป็น trauma [ภาวะบาดเจ็บฝังแน่น] ที่ทรานสฟอร์มใส่เอื้อยนำ ภาษาอังกฤษเอื้อยก็เป็นจิ้งจัน แต่ว่าเอื้อยมีความรู้สึกว่กัต้องบ่ยอมเิง ฐู่ยู่ว่กันี้คือ trauma เลย ก็คือว่กัเอื้อยมีความรู้สึกว่กัมันบ่แม่นภาษาของเอื้อย เอื้อยใช้ได้บ่ดี แต่ว่กัเอื้อยต้องข้บ่มั่นให้ได้ เอื้อยก็ต้องว่กั ต้องบอกความรู้สึกของเอื้อยได้ แล้วกะเอื้อยให้เด็กน้อยเห็นว่กั ทำยี่สุดบ่ว่กัเอื้อยมันใจหรือบ่มั่นใจ เอื้อยก็มีความจำเป็นที่ต้อสื่อสารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

มีเด็กน้อยที่เอื้อยเอื้อยงานนำสามารถข้บ่มั่นผ่านการถูกเหยียดไปได้บ่

มีผู้หนึ่ง บ่เคยว่กัต่อหน้า public [สาธารณชน] เลย ร้อย ในห้องเรียนนี้กะสิแทบสิบ่ว่กัอยู่แล้ว เวลาว่กักะสิว่กัว่กัว่กัว่กั ให้มันจบจนกะท้งบ่มีเิงฟังฐู่ยู่ว่กัเอื้อยให้มันแล้วว่กัไป แล้วมีเอื้อยต้องว่กัตอนเอื้อยกะบว่นการอบรม

เขานั่งให้ [ร้องให้] อยู่ประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วก็ว่กัสั้นว่กั “โอ้ย ดีใจหลาย มีความสุข” จ้งชี้หนา แต่ว่กัหลังจากรอบนั้นแล้วผู้นี้ก็กายเป็นคนว่กัเิงไปเลยนะ คือหมายถึงว่กัก็สามารถว่กัในที่สาธารณะได้ นำเสนองานหน้าห้องได้ แต่ถามว่กัมีความเชื่อมันบ่ ก็ยังเขินว่กัอายว่กัอยู่ พอว่กับ่บ่แล้วมีคนมาล้อก็สิรู้สึกว่กั เป็นหญิงคือมาล้อ แล้วบางที่กะสิเสียความเชื่อมัน อันนี้คือเด็กน้อยที่เอื้อยงานนำเอื้อย แต่ว่กัสิ่งท่กัเขาเห็นจากเอื้อยคือ ฐู่ เขากะสิ

มีความึง เด็กน้อยลงพื้นที่ เป็นเด็กน้อยเฮียนวิชาพัฒนาสังคมอยู่ แล้วก็ได้ไปลงพื้นที่ ไปฝึกสอน แล้วก็บ่มาว่กัปะสบการณ์การสอนในห้องเรียนให้หมู่ฟัง บัดท่กันี้ไฟบ่มา บ่มีเิงพรีเซนต์ได้ เบ็ดทุกคนเตียม powerpoint [สไลด์ภาพเพื่อใช้ช่วยนำเสนองาน] มา ครูกะเลยถามว่กัในห้องนี้ไม่มีเิงว่กัได้โดยบ่ต้อใช้ powerpoint บอ

เด็กน้อยที่เอื้อยเอื้อยงานนำหนี ข้บ่มั่นกะบ่บอกว่กัว่กัได้ พรีเซนต์แล้วเสียงตบมือดังเลย แบบว่กั โอ้ยเอื้อยดีมากมาย ครูกะบ่บอกว่กั โอ้ “ทำได้ดีเิงนะ แต่ว่กัพูดไทยไม่ชัด” จบข่าว!

สุน [จุน, โม่โห] เลียบ

เด็กน้อยก็มาว่กัให้ฟัง รู้สึกว่กั down [ซึม] ไปเป็นอาทิตย์เลยนะ มันก็เป็นสิ่งท่กัเขาถูกตอภัย้ตลอดเวลาว่กั ต่อสิให้เอื้อยดีปานใด คัน [ถ้] ว่กัไทยบ่ชัด กะสิบ่มีคุณค่าหญิงเลย

แต่ว่กัเอื้อยกะพยายาม empower [สร้างพลังให้แก่เขา] ว่กัให้ข้บ่มั่น กะมีบางคนที่บ่ไปสื่อสารว่กั “อ้อ โอเค ถ้กัเกิดว่กัมีปัญหาในสำเนียงท่กัว่กับ่ชัดบ่หญิงหนี เนื้อหามันมีปัญหาบ่ ถ้เนื้อหามีปัญหา โอเค แต่ว่กัถ้กัเกิดว่กัสำเนียงมีปัญหาหนี แก่บ่ได้ สิ่งท่กัต้องแก่ก็คือเจ้าก็ต้อไปเข้าใจข้อยให้แล้วกัน มันคือสำเนียงของข้อย” จ้งชี้หนา

นอกจากอันนี้ recognize ว่กับ่ต้อ อันที่สองก็ต้อ reflect [สะท้อน] บ่ไปจ้งชี้ แต่ว่กัในชีวิตก็บ่เคยเจอต่างชาติมาบอกว่กัเอื้อยบ่ดีนะ เจอแต่คนไทยนำกันเิงะ บ่เคยมีฝล้งคนไหนมาบอกให้เอื้อยแก่ ให้ออกสำเนียงแบบนี้ ว่กัคำนี้บ่ต้อ บ่เคยมีเลย

เป็นหญิงจ้งมาเฮ็ดโครงการ “สร้างสรรค์อนาคตเยาวชน” ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา

เฮารู้มาตั้งแต่เป็นเด็กน้อยแล้วว่า มีทางเดียว ก็คือต้องเขียนมหาลัย และต้องเป็นมหาลัยที่ดีนำ แล้วก็ต้องเขียนเก่ง นำ มีทางเดียวสำหรับเด็กน้อยที่เป็นผู้หญิง ถ้า you [คุณ] อยากมีชีวิตที่ดีขึ้น you ก็ต้องเขียนหนังสืออะ เพราะว่า you บ่ได้มีหน้าตาที่ขายได้ นึกออกบ่ you บ่ได้มีรูปร่างที่เข่าปรารณา บ่มีทางเลยที่ you สิแบบ ก็เลยมุ่งมั่นกับการเรียนหนังสือ ซัก ม.สอง ก็เตรียมเอ็นทรานซ์ ชื่อหนังสือเอ็นทรานซ์เลย แล้วก็มานั่งอ่าน

พอติดมช. [มหาวิทยาลัยเชียงใหม่] แม่กะเว้าคำเดิมที่เคยว่าเมื่อก่อนที่ไปเรียนรามคำแหง เอ๊ยน้อง [พี่น้อง] เว้าเปิดซุคนคือกันว่า “บ่ต้องไป” เฮากะไป เก็บกะเป๋ไปผู้เดียวอยู่คือเก่า

เฮากะ recognize ว่ามีเด็กน้อยแบบเฮาหนีหลาย แล้วเฮากะเห็นว่า ภาคเหนือที่มันมีภูเขามากมาย เนี่ย มีคนหลายคนอยากเขียนหนังสือแต่บ่ได้เขียน เฮาก็เลยคิดว่าถ้าหากคนแบบเฮาได้เขียนหนังสือ มันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง

ถ้าเฮาผู้เดียวสามารถส่งเด็กน้อยได้สิบคนชาวคน เขาได้เขียนหนังสือแล้วกะกับไปสืบทอดบ้านชาวมุ่บ้าน กะนำลึ นำความเปลี่ยนแปลงไปได้

เฮ็ดโครงการอยู่บ่อนใต้ห่อ [ที่ไหนห่อ]

อยู่อำเภอสบเมย [จังหวัดแม่ฮ่องสอน] เป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในประเทศไทย ยากจนต่อเนื้อและบ่เคยเขียน เฮาคิดว่าปัญหาหมันก็คือว่าคนเข้าบ่ถึงการศึกษา แล้วเข้าบ่ถึงงานทำ

แล้วถ้าเป็นเด็กน้อยผู้หญิง ถ้าบ่ได้เขียนหนังสือบ่ได้ กะสิถึกบังคับแต่งงาน พอแต่งงานบ่มีเงินก็สิเป็นนางจร property [สมบัติส่วนตัวของผู้อื่น] ก็คือบ่สามารถออกจากวงจรมันได้ แต่ว่าถ้าหากเฮาอยากตัดวงจรมัน เฮาก็ต้องเฮ็ดให้เด็กน้อยผู้หญิงเขียนหนังสือ เรียนจบไปแล้วมีงานทำ

กะสิถึกความยากจน ฤติการตั้งท้องบ่พร้อม ฤติปัญหาหลายอย่าง ฉะนั้นเฮาจึงโฟกัสที่เด็กน้อยผู้หญิง ที่นี้เฮากะเสริมศักยภาพด้วยการให้ทุนเป็นเงื่อนไข เพื่อให้เขามาผ่านมาอบรม ให้เข้าใจว่ามีหลายอย่างในชีวิตเขาบ่ถึกต้อง แต่ว่าเขาสิถึกมแพบ่ได้ ต้องต่อสู้ไปให้ถึงที่สุดเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยระดับตัวเอง ระดับครอบครัว อาจสิเอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสังคมได้

แล้วโครงการนี้มันเกี่ยวกับการเหยียดจ้งได้

คนที่มีความเป็นชายขอบอะกะ ถูกกดขี่หลายรูปแบบ เนาะ อันหนึ่งที่ง่ายที่สุดเลยก็คือการถูกเหยียด การถูกเหยียดก็คือการถูกลดทอนคุณค่า ทั้งในเชิงปัจเจกและในเชิงระบบ

อย่างที่เว้าให้ฟัง คนเป็นคนๆ กะสิถึกหมู่หัวขวน หรือว่าเป็นเชิงระบบกะสิถึกมองว่าเป็นคนบ่ฉลาด เป็นคนขี้ล้าย

[อัปลักษณ์] เอง เป็นคนบ่ขยันเอง ก็เลยเฮ็ดให้โง่อยู่จ้งชั้น กะอีหลีแล้ว พอเฮาไปสัมผัสแล้วปากฎว่า พ่อแม่เฮาเฮ็ดงานหนักมากเลย แต่ว่าบ่เคยลืมหาปากได้เลย เพราะระบบมันบ่เป็นธรรมชาติ

แล้วก็มีที่เคยก้อกับตัวเองนำ ที่ระบบเอ็นทรานซ์เฮงชวย กิดกันบ่ให้เฮาสอบเข้าได้ตามความสามารถของเจ้าของ ทั้งเบิดรวมกันก็เลยเฮ็ดให้เฮามี passion [แรงทะยานอยาก] ว่าสิเฮ็ดจ้งได้สิให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

หลังเขียนบทความเรื่องการเหยียดที่มีการวิพากษ์ คำ ผกา มีเสียงตอบรับ มี feedback ต่ออีกบ่

มันแปลที่ว่า บ่ได้ฉิน feedback มาหาเจ้าของเลย เอื้อยก็บ่เข้าใจว่าเกิดเหตุจ้งขึ้น ทั้งๆ ที่ไปคอมเม้นไปหญิงก็เป็นชื่อเจ้าของ แต่ว่า คำ ผกา เองกะได้เอาไปโพสแล้วว่าอยู่ว่า อยากให้มีคนเถียง อยากให้มีคนโต้ตอบแบบนี้

แต่นอกนั้นแล้วก็เห็นแต่แชร์ๆ กันไป คนก็แบบ “ดีจ้งเลย!” แต่บ่มี feedback โดยเฉพาะจากหมู่พวกเป็นนักกิจกรรมนำกันนะ บทความที่เอื้อยเขียนแทบสิบมีหมู่่นักกิจกรรมนำกันแชร์ เว้าถึง สนใจ แต่ว่าคนข้างนอกสิเว้าถึงหลายกว่า

แต่ว่าคนกะสิเว้าถึง [ถึง] ว่า “โเฮ้ นี่แหล่ว เสียงจริง คนโตจริง” แต่บ่มีคนวิพากษ์วิจารณ์ เฮาอยู่ในสังคมที่บ่ก้าวิพากษ์วิจารณ์ แต่เฮามักด่า แล้วถ้าเกิดคนนั้นดูมีความรู้หรือว่ามีองค์บางอย่าง เฮากะสิด่าเขาบ่ได้

อาจสิเป็นวิธีการให้เหตุผลของเฮา เฮ็ดให้บ่มีคนค้อยก้ามาโต้เถียง ก็ได้แย้งยากเพราะว่าเฮาเว้าเรื่องปะสบการณ์เนาะ การโต้แย้งอาจสิคือการต้องมาตุฎกปะสบการณ์กันจ้งชั้น

เอื้อยสิบอกกว่า นี่เป็นครั้งแรรวรกในชีวิตที่พูดภาษาอีสานนะคะในการให้สัมภาษณ์! เจ้าสิเขียนภาษาลาวเบาะ?

แม่หน